

Qualiter, & quo iure succedat monasterium succedendi capax in bona professi, de quibus ille ante professionem non disposuerat, & an ad acquirendam hereditatem monacho de latam desideretur aliqua ipsius monachi aditio?

S Y M M A R I V M.

- Explicatur qua monasteria sint succedendi capacia: ubi de Collegiis, & domibus professi, & coadiutoribus formatis, & iis, qui vota biennij in Societate fecerunt: & explicatur Trident. sess. 25. de regularibus, & qualiter Mendicantes habeant bona. n. 1.
- An moniales Sanctae Clarae sint capaces? n. 2.
- Quor. quaestiones sint disputanda. n. 3.
- An monasterium succedendi capax succedat in omnia bona professi, & quid si alieno ere gravatus est, aut si religio succedendi sit incapax; & an id ius competat monasterio, quando ex privilegio Pij V. ante finem anni novitatus professio sit in articulo mortis. n. 4.
- An monachus, & eius nomine monasterium retineat iura suavitatis, & omnia iura filiorum? n. 5.
- Quid si sit professus in monasterio incapax? n. 6.
- Quid si monachus decedat viro patre, & an tunc succedat monasterium, etiam ipso monacho ita volente; & quid si sit dubium, an monachus vivat? n. 7.
- Quid de monasterio, in quibus religiosi habent bona in particulari, ut in monasterio tertij ordinis Divi Francisci? n. 8.
- Quibus actionibus agat monasterium circa bona, qua ratione monachi sibi competunt. n. 9.
- An monacho non instituto rumpatur testamentum paternum? n. 10.
- An integrum sit patri meliorare in tertia bonorum parte filium professum, etsi hereditas renunciari, aut sit professus in ordine Minorum, aut Societatis IESV? n. 11.
- An per professionem perdatur nobilitas? referuntur quadam sententia. n. 12.
- Explicatur sententia auctoritatis, & an dispensatio sit subreptitia, in qua explicatum est professum esse nobilem, aut id est tacitum? n. 13.
- An possit hinc iuri succedendi consuetudine derogari, & sit alicubi derogatum, & quid in Hispania iuxta legem fori? n. 14.
- An valeat pactum, ne monasterium succedat? remissive. numero 15.
- An valeat statutum, ne ingrediens, aut ingressus religionem succedat? referuntur duplex sententia. num. 16. & 17.
- Explicatur sententia auctoritatis, & an privilegia semel per leges civiles ecclesiasticis concessa, possint per Principesculares asferri? n. 18.
- An lex, & statutum excludentia feminas propter masculos, ligent feminas, qua tunc sunt moniales; & licentia Principis ad instituendum maioratum ex filiorum legitimis vradicet filii, qui tunc sunt clerici, vel monachi? n. 19.

HA CTENVS egimus de facultate novitiorum, & professorum ad disponendum de suis bonis. agendum est de successione in eorum bona, ante professionem de illis non disposita. Et in hoc capite est differendum in genere de iure, & modo succedendi: deinde in sequentibus descendetur in specie ad bona, in qua succeditur. Praemitendum est, quae monasteria sint succedendi capacia. Et quidem, quamvis olim magna controversia esset circa religio-

nes mendicantes, qualiter succedere possent in bona immobilia professi, & communis sententia esset posse in ea succedere, non vt sibi retinerent, sed vt venderent: iam controversia haec cessavit, quippe Trident. sess. 25. cap. 3. de regularibus. omnibus mendicantibus concessit, posse immobilia possidere, praeterquam Minoritis de obseruantia, & Capucinis Divi Francisci. Quare caetera mendicantium monasteria succedunt in professi bona, perinde vt monasterium non mendicantium, vt optime aduertit Nauarr. comment. 2. num. 50. de regularibus. & praxis ipsa ita habet. Quod si dicas Tridentinum non concedere, vt deinceps bona immobilia acquirere possint, vel in ea succedere, quod tantum dicit sic; vt deinceps eis bona immobilia possidere liceat: possessio autem potest ad bona acquiriti referri, vel ad acquirenda donatione, aut elemosyna; & cum hoc decretum sit correctorium regulae mendicantium a Sede Apostolica approbat, & voti paupertatis ipsorum, est restringendum, vt ea minus laedatur. Sed respondet bene Honderedeus conf. 76. numero 30. & 31. volum. 1. Tridentinum indefinitum, & generaliter loquens, esse generaliter intelligendum. Praeterea, quia concedit, vt deinceps eis bona immobilia possidere liceat. Quae dictio, deinceps, cum importet idem quod deinceps, & postea, respicit omne tempus futurum, vt optime Rebuffus appellat. parentis. col. 5. verb. deinceps. ff. de verborum significat. & sic possessioni adiecta includit possessionem omnium bonorum quonvis tempore obtinentium. Item, quia alias nil concessisset respectu monasteriorum, quae antea possidere non poterant. Tandem, quia mens Tridentini fuit consilere paupertati horum monasteriorum, & ne vagari cogerebantur monachi causa victus emendandi; qui finis non obtineretur, nisi in posterum integrum esset illis quaecumque immobilia acquirere. Quod si rursus opponas Tridentinum solum possidendi immobilia facultatem eis concedere, non autem facultatem, & ius in ea succedendi. Respondet bene idem Honderedeus eodem conf. 76. nu. 27. eo ipso ius in ea succedendi concedere. Quippe ideo Minores non succedunt, quia sunt incapaces bonorum in communi, vt dicit textus Clem. xxiij. vers. quia igitur de verborum significat. Quamuis autem Tridentinum non excipiat domus Societatis IESV professas, illa etiam nec in communi bona possidere possunt, vt supra explicuimus. Et quamvis Collegio Societatis IESV possident bona in communi, iure tamen succedendi in bona suorum religiosorum carerent, vt constat ex Bulla Greg. XIII. qua confirmavit institutum Societatis IESV, quae incipit; Quanto fructuosius, & ex Bulla eiusdem, quae incipit; Ascendente, ibi: nec propter emissam huiusmodi vota publica, aut per mortem illorum ab intestato in illorum, sicut neque professorum bonis, domus vlla, aut Ecclesia, vel Collegium dictae Societatis succedere potest. Idem Congregatio generalis 3. canone 4. & habetur in constitutionibus Societatis. part. 6. c. 2. §. 12. & in vtroque loco dicitur professos Societatis IESV, & coadiutores formatos nihil omnino proprii amplius possidere posse, & esse incapaces hereditariae successione. At qui sola biennij vota emisere, retinent ad tempus dominium illorum bonorum, vt dicitur in vtraque Bulla, & in constit. 4. part. cap. 4. §. 5. in declarat. litterae E. & in examine. cap. 4. §. 2. & 5. & part. 3. cap. 1. §. 7.

Sed difficultas est, an in ea Tridentini decreti exco comprehendatur monasteria Sanctae Clarae, & eis bona immobilia, & proprium in communi habere, ac proinde succedant in bona monialium professorum: Qua in re bene aduertit Manuel quest. regul. como 3. quest. 19. artic. 14. duplices esse moniales huius ordinis. Quaedam sunt posterioris regulae, quibus integrum est ex sua regula habere bona in communi, & succedere. Aliae autem sunt prioris, quibus interdicitur erat ex sua regula, & voto paupertatis ab eis emissio,

emisso, sicut & fratibus Minoribus. Quare de monialibus posterioris regulae iure accipiendi Doctores antiqui multi, quos refert Honderedeus stam allegandus, qui cum Gloss. Clem. 1. verb. obedientiam. de religiosis domibus, dicebant eas possidere posse. Sed difficultas est, an non obstante regulae scripto, quo monasteria prioris regulae Sanctae Clarae interdiceretur bonorum in communi possessio, id hodie liceat ex decreto Tridentini sess. 25. de regul. c. 3. Quidam vir satis doctus (vt refert se audisse Manuel eo art. 14.) tenuit id non concedi his monialibus in eo decreto. Ducitur, quia iis solis conceditur, quibus iuxta suas constitutiones id interdicitur erat. At constitutiones aliquid sunt a regula, nec sub illa comprehenduntur, sed vt iusque mentionem fieri oportebat, vt constat ex eodem Trident. eadem sessione 25. de regularibus, ibi: sub quacumque regula, vel constitutionibus. & paulo inferius, ibi: necnon constitutionibus, & regulis. Non ergo id censetur concessum praedictis monialibus, vt pote quae ex praescripto iure regulae nequeunt bona in communi possidere, eo vel maxime, quod Trident. eadem sess. 25. de regular. c. 1. summo opere commendat, vt iubeantur omnes regulares ad regulae stricti institutum vitam componere. Deinde potest id probari, quia videtur comprehendi in exceptione fratrum Minorum de obseruantia, vt pote quae sub eadem regulae paupertate viuunt. Caeterum absque dubio dicendum est, eis licere bona in communi possidere. Primo, quia Tridentinum in eo decreto in concessione habendi bona in communi expressit omnia vitorum, & monialium monasteria; in exceptione autem solos fratres Minores, & Capucinos expressit. Ergo moniales Sanctae Clarae remanent sub concessione; quippe exceptio suis terminis contineri debet, vt notat Monachus c. unico. numero 3. ff. de statu regul. in 6. & ibi Probus in ad lib. numero 11. & ibi Archidiaconus numero 3. vers. reuersura. Eo vel maxime quod appellatione fratrum Minorum non veniant sortores dicti ordinis, vt tradunt Bald. 1. tres fratres. num. 1. ff. de pactis. & l. quicumque. numero 16. C. de seruis fug. Gamba vtilitatis de exceptionibus. num. 195. Nec obstant in contrarium adducta. Non primum, quia constat ex mente Tridentini filii nomine constitutionum in eo decreto regulam quae comprehendere, alias non erat opus exceptione fratrum Minorum, & Capucinatorum, cum iis ex iure regulae interdiceretur possessio bonorum in communi. Idque elarius patet ex eadem sess. 25. de regularibus. cap. 2. ubi expressit iubentur omnes regulares seruare omnia contenta in ea sessione, non obstantibus quibuscuque privilegii, constitutionibus, & regulis eorum iurisdictioni stabilitis. Quare dum c. 1. iubetur regulam obseruari, intelligitur, in quantum non est contra decreta in ea sessione. Nec obitat etiam secundum, quia est eandem regulam seruare, verum non sunt fratres Minores in ea exceptione comprehensi, vt satis probauimus; & ideo hanc partem sustinent Honderedeus alios referens conf. 60. numero 5. & 6. dicens sic declarasse Cardinalium Congregationem, & conf. 62. nu. 2. & 3. & conf. 76. a num. 9. in fin. vbi 2. concludens sic decessum esse in Senatu Perulino causa hac inter partes agitata. Causa cantus de off. 1. n. 51. & de off. 1. n. 51. p. 3. Burfatius conf. 60. n. 2. vol. 1. Flores de Mena lib. 1. variarium. g. 1. 6. §. 2. n. 6. Manuel eodem art. 14. proxime allegato, Ludouicus de Calanere conf. 26. n. 2. & 3. n. 1.

Triplex questio in hoc capite discutienda est. Prima de iure, quo succedat monasterium succedendi capax in professi bona, & qualiter ei derogari possit. Secunda, de modo, quo succedat quoad acquirendum dominium, & possessionem. Tertia. An succedat absque aliqua monachi heredis aditione?

QVAESTIO prima. Quo iure monasterium succedendi capax succedat in omnia professi bona, de quibus ante professionem non disposuerat: & qualiter consuetudi-

ne, pacto, aut statuto possit ei iuri derogari. Et quidem constat monasterium habens ius successione succedere in omnia religiosi bona, de quibus ipse ante professionem non disposuit, siue ab ipso ante professionem, siue post acquisita sint, siue titulo donationis, hereditatis, aut quocumque alio acquirat; & ita quidquid acquirat monachus, acquirat suo monasterio. Constat ex §. si qua mulier auct. de sanctissimis Episcopis. & §. illud quoque. auct. de monachis. & auct. si qua mulier. & auct. ingressi. C. de sacros. Eccles. & c. si qua mulier. & c. quia ingrediuntur. l. 9. q. 3. & l. regia. 17. tit. 1. p. 6. Ex quibus constat hoc solo iure humano inductum: cum nullum aliud ius hoc disponens inueniatur. Idque clare videtur dicere Doctores omnes, quos infra referemus, dicentes consuetudine alicubi hinc iuri derogatum esse; non habet autem vim hoc, quatenus iure civili inductum est, cum de monachis expresse constituit, vt bene ait Azor tom. 1. inst. moralium lib. 12. c. 8. quest. 1. Quod idem latius probauimus supra. Nec quaesit inquit in decreto a Gratiano eo c. si qua mulier. vt ibidem n. 6. probauimus: sed habet vim, quia est approbatum a D. Greg. Papa lib. 7. registri. indict. 2. epist. 7. & refertur c. quia ingrediuntur. l. 9. q. 3. ibi, sed res eorum eiusdem monasterij iuri sunt, aperta legis diffinitione decretum est. Idque etiam communi consensu omnium Pontificum receptum est. Ex eo autem decreto constat, originem huius concessionis esse ex iure illo civili, cum D. Gregor. ad illud confugiat dicens, sic aperta legis diffinitione decretum esse. Idque iure optimo sancitum est: nam ratio postulat, vt vt dedicans Deo, & monasterio per professionem, non solum se, & omnia etiam sua illi dedicit, quod plenior sit oblatio, & dedecet quidem se offerentem Deo, secularibus sua relinquere, qui in vsus profanos ea expendere. Item, quia cum euangelicum consilium sit ex pauperibus distribui, nullis pauperibus conuenientius dari possunt, quam religiosi alendis, qui voluntariam ob Christum pauperatam amplexi sunt, & dando illis augetur cultus diuinus, ac numerus Deo ministrantium. Tandem, quia cum ille in monasterio vitam perpetuo ducturus sit, ab eoque alendus, aequum est vt res eius potius monasterio, quam alius cedat. Quid si monachus in seculo erat adstrictus aere alieno, aut postea adstringatur habes supra. Si vero religio incapax sit succedendi, & bona non per hereditatem veniant, sed a monacho acquirantur: videre poteris infra. Vtrum vero hac successio in bona professi competat monasterio, quando ante finem anni novitatus sit professio in articulo mortis ex privilegio Pij V. cuius meminimus lib. 1. c. 4. n. 16. Dicedum est illi competere, vt ibidem probauimus contra Manuelem id negantem.

Nec monachus ille per professionem amittit iura suavitatis, & agnationis, sed succedit tanquam suus haeres, & transmittit ad monasterium iura suavitatis, sicut transmittit ad alios haeres. Constat ex l. finali. C. de Episcopis, & clericis. vbi dicitur perinde hunc succedere, ac si religionem ingressus non fuisset, & notari ibi vniuersi, & multi, quos refert, & sequitur Tiraquel. de retrah. ligna. §. 1. gloss. 8. n. 1. q. 8. l. 5. vnaquam. verb. suscipit. n. 42. C. de renouand. donationib. & passim alij Doctores, nemine, quem viderim, contradicere. Quare illius monachi nomine retinet monasterium omnes qualitates, & praerogatiuas filiorum, vt de iure sanguinis, & cognationis probat Glossa ea l. finali. §. hoc autem. verb. pateritur. & ibi Bald. & multi alij, quos referunt, & sequuntur Tiraquel. de vtilitate. c. 6. n. 5. & c. 26. n. 2. Mantica de tunc. quibus est voluit. lib. 8. tit. 12. num. 25. Molina lib. 1. de primogen. c. 3. n. 47. Auendaño iunior l. 40. Tauri. gloss. 4. n. 31.

Quae quidem intellige in monasterio habere bona in communi, quia cum in monasterio ius carent, ac proinde incapax succedendi, reputetur professus tanquam mortuus quoad omnia successione iura, non retinet iura suavitatis, vt bene docet Bartol. auct. ingressi. in 2. lectura. num. 62.

nu. 24. Cavallos alios referens in suis q. 9. non omnibus quafi...

39 Valeret tamen lex civilis statens masculos in successione...

S Y M M A R I U M.

- An monasterium succedat in bona professi tanquam heres... An dominum... Quid si bona transferantur absque persona...

20 QVARTO. secunda. Qualiter succedat monachum in professi bona...

bona professi iure hereditario, & cuiusdam successione...

Sed communiter, & vtilissimum Doctorum placitum est, monasterium succedens in monachi bona non esse proprie heredem...

Nec tamen hoc accipiendum de bonis habitis a monacho...

Quare in hoc est differentia inter monasterium, & veros heredem, quod hi non sunt domini quousque hereditatem adeant...

Hoc temperari, vt intelligatur quando bona transferuntur cum persona...

transferretur possessio absque traditione, & apprehensione, quia quantumcumque translatio sit velis, si non accedat persona...

Secundo temperari, vt intelligendum sit quando bona transferuntur in monasterium accedente cum persona...

Sed quidquid sit de possessione, non est dubitandum de translatione domini, vt bene aduertit Tapia...

Tertio temperari, nisi monasterium tempore professionis contradicat acquisitioni bonorum...

Ultimo limitatur, vt accipiendum sit de bonis, que religiosus tempore professionis habebat.

bona, in que post professionem succedit, acquiruntur quoad solum dominium monasterio, non interuenit traditio...

Hec autem possessio, cum absque alio hominis facta a iure transferatur, appellatur civilissima, & ficta, non vera...

Nec hac bonorum translatio excedens summam lege taxaram indiget insinuatione...

Nec etiam indiget facta a minori autoritate curatoris, nec aliquo iudicis decreto.

Atque idem dicendum est de prodigo, cui bonorum administratio est interdita assignato sibi curatore...

Atque idem dicendum est de prodigo, cui bonorum administratio est interdita assignato sibi curatore...

1. indem audiendi non sunt Albericus d. auth. ingressi...

2. indem audiendi non sunt Albericus d. auth. ingressi...

minime adstringi ad conficiendum inventarium, ac subinde eo non confecto nullatenus teneri in solidum, nec vitra vires hereditatis: quia cum non succedat iure hereditario, non censetur cum creditoribus, & legatariis quasi contrahere. Atque ita tradunt Antonius d.c. in praesentia numero 28. fin. & ibi Felinus numero 41. fin. Bartol. audent. ingressi. in 2. lectura. numero 58. & audent. si qua mulier. num. 16. C. de sacrosanct. Eccles. Baldus l. final. 4. & 5. C. de iure deliberandi. Bertrandus cons. 127. n. 3. vol. 7. Bertrachinus de Epon. 4. p. mon. 43. (habetur tom. 13. tractatum p. 2.) Phanucius tract. de inventario p. 7. n. 79. (habetur tom. 8. tractatum p. 2.) Rolandus de constitutione orientarij. 2. p. q. 12. an. 6. vsque ad 9. Menchaca de success. creatione. lib. 2. §. 16. n. 13. Crassus de success. ab intestato. §. hereditas. q. 6. sine. Spino specul. testament. gloss. 35. principali. num. 17. Mendez repetitione l. cum oportet. 3. p. n. 157. C. de bonis, quae liberis.

44 Quando tamen hereditas aliqua defertur monacho, & adit monasterium, potest compelli a legatariis facere inventarium non sumptibus monasterij, sed petentium, quod ea confectio minime monasterio noceat, & possit legatariis prodesse, argum. l. 2. §. item Varus. ff. de aqua pluviaria. ibi: Qui factus mihi prodesse potest, ipsi nihil nociturus est. haec aequitas iugiter: et si iure stricto deficiamus. Et ita dicit Bertrandus cons. 168. n. 2. vol. 4. Similiter tenebitur monasterium ad petitionem legatariorum, & creditorum patri bona professi describi. Quippe id est generale in omnibus inventarium facere non obligatis, vel alius citarius tradit Molina lib. 1. de primogen. c. 1. §. n. 34. Immo & in foro conscientiae tenebitur monasterium eam bonorum descriptionem facere quae non est inventarium, quando profectus habet ascendentes, aut descendentes, aut alios, qui ex testamento ante professionem condito et successuri sunt, aut creditores, quibus solvendum est, vt consent bona, in quae illi successuri sunt, aut an extant bona ad satisfaciendum creditoribus, vt in simili de patre, qui bonorum aduentitiorum filij inventarium facere non tenetur, tradit Molina Societatis IESV tom. 1. de inst. disputat. 219. ad finem.

SUMMARIVM.

- An hereditas delata monacho acquiratur immediatè monasterio absque monachi aditione: referitur quadam sententia. n. 35.
- Sententia auctorit. n. 36.
- An saltem ita sit necessaria licentia superioris ad acceptandam hereditatem, & legatum, vt aliter sit irritum quod sit: numero 37.
- An legatum, & fideicommissum relicta monacho acquirantur monasterio absque filio monachi: n. 38.
- An monacho ignorante, aut contradicente, aut repudiante, integritas sit monasterio adire hereditatem excluso substituto: referitur quadam sententia. n. 39.
- Explicatur sententia auctorit. Et monachus nunc seruo, nunc filio comparatur, prout monasterio fuerit vilis. numero 40.
- An possit monachus à Prelato cogi adire: n. 41.
- An iurto monacho possit Prelatus repudiare, & ad id sit necessarius consensus monasterij: n. 42.
- An monacho factio amente possit monasterium adire: numero 43.
- An monacho mortuo post delatum hereditatem, & nondum aditum, possit monasterium adire: referitur duplex sententia. n. 44. & 46.
- Explicatur sententia auctorit. n. 47.
- Quid si monachus ille tempore vite repudiaret: n. 48.
- An esto nequeat monasterium adire, possit restitutio petita adire: referitur quadam sententia. n. 49.
- Sententia auctorit. n. 50.
- An monacho exhereditato, vel preterito possit monasterium querelam, inofficiosi testamenti intentare, & testamentum

rumperet referitur quadam sententia. n. 51. Sententia auctorit. n. 52. Qualiter quidquid acquirat monachus quomodo et quomodo acquirat monasterio. n. 53. An ob monachi heresim perdat monasterium bona, quae illius occasione acquirantur: n. 54.

QV AESTIO vltima. An hereditas delata monacho acquiratur immediatè ipsi, ac proinde sit opus eius aditione, an potius acquiratur immediatè monasterio, ac nulla monachi aditione opus sit, sed solum monasterium possit adire: Quaesitio haec valde controuertitur inter Doctores iuris Caesarei, & Pontificij: nam communis Doctorum iuris Caesarei sententia est, cum aliquibus etiam iuris Pontificij, acquiri hereditatem immediatè monacho, & mediante eius persona monasterio, ac subinde necessariam esse monachi aditionem. Ducitur ex l. final. §. 1. C. de Episcop. & cler. vbi deciditur, monachos tanquam suos heredes succedere in omnem parentum substantiam, non obstante monastica professione: ergo hereditas illa immediatè acquiratur monacho. Secundò, quia monachus carere propria voluntate tantum arguit, cum indigere licentia, vt adire possit, non tamen arguit, eius consensum, & aditionem non esse necessariam, quia Abbas nequit adum monachi personam respicientem exequi absque eius consensu. Et ideo hanc sententiam fulsunt Aretinus cap. in praesentia. num. 86. de probat. & ibi Parisius n. 203, dicens in puncto iuris hanc partem esse veriorum, quamvis in iudicando, & consulendo non sit recedendum à contraria opinione, potissimum in terris Ecclesiae, & inter personas ecclesiasticas. Purpuratus l. final. n. 171. C. de pallis. Polytus tractat. de substitutionib. vbi de vulgari. q. 4. principali. n. 47. (habetur tom. 8. tractatum. p. 1.) Gaillius in decisionibus Camera Imperialis. lib. 1. decis. 6. n. 218. & 259. Andr. Fachineus in controuersis iuris. lib. 6. c. 16. vers. ego video. Menchaca de success. creatione. lib. 3. §. 21. n. 25.

Quamuis autem haec sententia sit probabilis, multo tamen probabilior est contraria dicens hereditatem acquiri immediatè monasterio, ac proinde nulla opus esse monachi aditione ad eam acquirendam. Ducitur, quod per professionem omnia iura monachi, omnique eius voluntas translata sint in monasterium, ita vt nulla amplius voluntas monacho superstit. a. volo. & non dicatur. 12. q. 1. si religiosus de electione. in 6. nec amplius sit monacho capacitas acquirendi. Ergo hereditas illa non est acquiratur, sed immediatè monasterio, in quod omnia sua iura transfuit. Nec obstat ratio prior contraria, quippe textus ille tantum probat per professionem non amitti ius succedendi, nec iura fuitatis: at ea non competunt monacho, sed immediatè monasterio, in quod per professionem translata sunt. Nec etiam obstat posterior ratio, quia monachus ita carere propria voluntate, proprioque iure, vt omnia illa in monasterium transfuit, non tantum arguit, illum non posse absque licentia adire, sed etiam illum iure adendum carere, idque soli monasterio competere. Et ideo hanc sententiam fulsunt Innocentius cap. in praesentia. numero 7. de probat. & ibi Hostiensis num. 11. Ioannes Andre. num. 23. Antonius num. 28. Abbas n. 76. Anchar. n. 18. Ruinus cons. 204. n. 12. vol. 1. & ibi Felinus inter ca. consilia Ruini, cons. 206. ad fin. Bartholomaeus Socinus inter eadem consilia, cons. 205. & l. de vulgari. Berouus c. Raynuius. n. 384. & 391. de monach. & ibi Guillelmus Benedict. verb. si absque liberis. el. 2. vbi de vulgari. §. 1. Vincentius Godemius ad ditionibus ad Aretinum. d. c. in praesentia. n. 86. littera A. Angelus Saltem. el. 2. an. 6. vsque ad 9. in iure de hered. instit. Bertrandus cons. 68. n. 1. vol. 6. Bartholomaeus cons. 19. col. penult. vers. sed ipse. vol. 3. Couar. c. 1. n. 21. de testament. Vincentius de Franchis decis. Neapolitana 40. n. 2. Beccius cons. 74. n. 13. vol. 1. Petrus Caballus cons. 17. n. 2. vol. 1. Spino specul. testamentariorum. gloss. 12. principali. n. 17. & duplici sequenti. Tapia

Tapia aub. ingressi. verb. apud ingressu. in princ. n. 94. C. de sacrosanct. Eccles. Antonius Cacus lib. 3. instit. maiorum. n. 1. n. 10. 4. & duplici sequenti. Hondedeus cons. 94. n. 17. vol. 1. Christophorus de Paz in leges styli. l. 6. scholia unico. n. 16. Emmanuel Sà summa. verb. religio. n. 27. Molina tom. 1. de iust. disputat. 140. col. 8. vers. non solum bona. Manuel quasi. regular. tom. 2. q. 77. art. 1. Grassus 2. p. decis. lib. 3. c. 19. num. 74. & tandem Iulius Clarus lib. 3. receptarum. §. testamentum. quaestio 30. fin. dicit non erratum Iudicem in foro canonico iudicantem sequendo hanc opinionem, nec etiam erratum iudicantem in foro ciuili sequentem contrariam.

37 Sine tamen priorem, siue posteriorem sententiam amplectamur, est necessarium dicendum indigere religiosum licentia superioris ad adendum, vel repudiandam hereditatem, quia caret velle, & nolle. Atque ita docent in vtraque sententia necessarium dicendum Bertrandus cons. 68. n. 2. vol. 6. Imola c. Raynuius. num. 71. de testament. Andr. Fachineus in controuersis iuris. lib. 6. cap. 16. vers. ego video. Et hanc licentiam esse necessariam tradunt etiam Patissus l. 1. num. 111. ff. de vulgari. Decisio Capellæ Tholosanae 226. num. unico. Molina, & Manuel num. praecedenti allegati. Quinimo aditio hereditatis absque licentia superioris facta à monacho est irrita, vt bene docet Collectarius, quem refert, & sequitur Nauar. commentar. 2. num. 65. fine de regularibus. Leonard. lib. 2. de iustis. cap. 41. dubio 11. num. 87. Secus, & bene ait Nauar. de acceptance legati absque licentia: valida enim est. Quibus ego addo, nec repudiationem hereditatis valere absque ea licentia: & ratio est, quia contractus vilis monasterio factus à monacho prodest monasterio ratificante: at contractus, qui nocuius esse potest, non valet, vt bene tradunt Abbas cap. quanto. num. 5. de officio ordinarij. & Nauar. proxime allegatus, & per aditionem, & repudiationem hereditatis potest praediciari monasterio, vt bene perpendit Imola c. num. 71. at legatari acceptatio nequit esse monasterio noxia, & ideo illi acceptatio sine licentia est irrita, huius autem valida.

38 Similiter etiam legatum, & fideicommissum relictum monacho, est certum in vtraque sententia sine facto ipsius acquiri monasterio, quia hoc aditione aliqua non indiget, & ita astitit esse certum Parisius c. in praesentia. n. 206. fine de probat. Guillelmus Benedictus c. Raynuius. verb. si absque liberis. el. 2. vbi de vulgari. num. 82. fin. de testament.

39 Ex his deducitur primò solutio eius quaestiois, an monacho ignorante, aut contradicente integritas sit monasterio adire hereditatem? Quidam censent id non integritas esse monasterio, sed necessariam esse monachi aditionem; atque ideo eo nolente adire, non posse acquiri hereditatem monasterio, sed tam temporis praefertur substitutum, & alios heredes monasterio. Ducuntur primò, quia hereditas non acquiratur immediatè monasterio, sed mediante monachi persona. Secundò, quia monachus quoad acquisitionem non comparatur filiofamilias: hic enim non in omnibus acquirat patri, sed in castrensi, & quasi castrensi acquirat sibi, in aduentitij autem solum vsumfructum patri comparat, retenta sibi proprietate. monachus autem omnia plene acquirat monasterio, nihilo sibi retento, & ideo acquiratur seruo, qui omnia domino adipiscitur. Sed hereditas seruo delata non acquiratur absque eius consensu. l. 3. C. de heredib. instit. ergo neque hereditas delata monacho, absque eius consensu acquiratur monasterio. Atque ideo hanc sententiam fulsunt Speculator tit. de statu monachorum. §. unico. num. 12. quasi. §. Angelus l. 1. §. substituitur. num. 4. ff. de vulgari. Iacobus de arena l. final. num. 3. C. de Episcopis, & cler. Fulgositus ibi. §. hoc etiam cogitatum. num. 3. & l. cum proponas. num. 3. C. de hered. instit. & l. si serui in princ. num. 2. ff. de usufructu. Aretinus cap. in praesentia. num. 89. & 90. de probat. & ibi Felinus num. 55. quaest.

9. Menchaca de success. creatione. lib. 3. §. 27. num. 21. Pe-regrinus cons. 13. num. 13. vol. 2. & alij quos Doctores hi referunt.

Ceterum contraria sententia est multo probabilior, asserens integritas esse monasterio adire hereditatem monacho delatam, quantumuis monachus ignoret, aut contradicat, aut repudiet, atque aded adiens tunc monasterium succedere seculis substituto, & aliis heredibus. Ducor primò, quia monasterio defertur immediatè hereditas illa, quamuis ex monachi persona, atque ideo solus monasterij est illam adire, vel repudiare, vt probauimus num. 37. Ergo potest id efficere ignorante, vel inuito monacho. Secundò probatur supponendo hoc fundamentum; quamuis monachus nunc seruo, nunc filiofamilias quoad bonorum acquisitionem comparatur, & valde controuertatur inter Doctores vtrique eorum comparandus sit à frequentissima sententia admittit in hac equiparatione spectandam esse maiorem monasterij vtilitatem; atque ideo si vilis illi sit equiparari monachum seruo, equiparabitur illi, secus si vilis sit equiparari filio. Quod docent Bartholomaeus Socinus l. 1. §. per seruum. el. 1. num. 11. ff. de acquir. possess. Alex. 1. in princ. n. 23. ff. de vulgari. Corneus l. cum proponas. num. 12. C. de hered. instit. Berouus c. in praesentia. n. 58. de probat. & c. Raynuius. n. 385. ad finem. vers. ad ad ipsa de testam. & ibi Guillelmus Benedict. verb. si absque liberis. el. 2. vbi de vulgari. n. 86. Felinus c. parochianos. n. 5. de sint. ex com. Bartholomaeus d. c. in praesentia. n. 7. & 8. Lambertinus de iure patronatus. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 10. n. penult. Vantius de nullitatib. vbi de nullitate ratione inhabilitatis personae. n. 48. (habetur tomo 8. valli.) Caldas de nominat. emphiteut. q. 6. n. 1. Menchaca de success. creatione. lib. 3. §. 21. n. 25. o. Grassus 2. p. decis. lib. 3. c. 19. n. 74. Riminald. iunior cons. 364. n. 29. & 21. vol. 4. Tapia aub. ingressi. verb. sua. c. 1. n. 1. C. de sacrosanct. Eccles. Molina tom. 1. de iust. disputat. 140. colum. 8. vers. non solum bona. Causillos alios allegans in suis communibus. quaestio 446. num. 20. Christophorus de Paz in leges styli. c. 6. scholia unico. num. 17. Et ratio est, quia monachum nunc seruo, nunc filio comparare, est inductum in monasterij fuerit: ergo ea equiparatio capienda est, quae ipsi vilior fuerit, ne quod in ipsius fauorem est, retorquetur in damnum, contra l. quod seruo. C. de legibus. & reg. quod ob extraneum de regulis iuris, in 6. Ex qua ratione collige, quando monasterio noquerit vtriusque monachum equiparari, neutri comparandum esse, ne in ipsius fauorem introducum retorquetur in damnum. Ex hoc ergo fundamento sic probatur nostra sententia. Monachus equiparatur filio, aut seruo, prout monasterio fuerit vilior: ergo comparabitur seruo in hoc, vt omnia quoad proprietatem, & vsumfructum acquirat monasterio, sicut seruo domino; non autem in hoc comparabitur filio, qui in castrensi, vbi de quasi, nihil acquirat patri; in aduentitij autem solum vsumfructum; comparabitur autem filiofamilias quoad acquirendi modum. Quia sicut hereditas filio delata potest eo ignorante, & inuito acceptari à patre. l. vltim. in princ. C. de bonis, quae liberis. ita monasterium ignorante, & contradicente religio potest hereditatem delatam adire. Huiusmodi enim comparatio est vilior monasterio. Et confirmatur, quia ideo institutum est filio recuante integritas esse patri adire, quod iniquum visum fuit legislatori, per repudiationem filij parentibus subiecti impediri ius, & emolumentum paternum; cum tamen ea ratio iniri possit, vt patri aduenire nullum damnum filius sentiat. Quae ratio aequè militat in monacho, qui cum plene Abbati subdatur, non debet sua repudiatione impedire monasterij commo tum, cum ipse nullum damnum passurus sit ex ea acceptance; quia monasterium acceptans tenetur creditoribus, & legatariis, instar patris aduenire hereditatem filij. Tandem, quia cum monachus sit monasterij pars, in ipsiusque suam voluntatem trans-

tulerit, si monasterium adierit, censetur ipse adiuſſe ratione habita maioris partis, & communis consilij, ac voluntatis monachorum. Et ex his patet solutio ad contrarias rationes. Et ideo hanc sententiam sustinent Bart. l. 1. in princ. n. 11. & 22. sine. ff. de vulgari. & ibi Bartholomæus Socinus n. 22. sine. Alex. n. 23. Ripa num. 151. Imola num. 6. Iason num. 43. Alciatus num. 83. Parisius num. 113. Cynus l. ultima. num. 6. C. de Episc. & cleric. & ibi Albericus num. 6. & ibi Salycetius §. hoc etiam cognitum. num. 4. Bald. addit. ad Speculatorem. tit. de statu monachorum. §. vnic. ad finem. vers. si hereditas deseruit; & idem Baldus dicens hanc esse veram de aequitate canonica, secus de iure civili. eadem l. final. §. hoc autem cognitum. num. 7. idem Bartholom. Socinus l. filiofamilias. num. 5. ff. de cond. & demonstr. Ioann. Andr. c. in presentia. num. 23. de probation. & ibi Anton. numero 28. Anchar. num. 18. Bellamera num. 27. Berotius num. 538. & c. Raynuius. num. 384. & duplici sequenti. & 390. de testament. & ibi Ananias num. 51. & ibi Guillelmus Benedictus verb. si absque liberis. et 2. vbi de vulgari. num. 81. & 86. Cornetus l. cum non solum. num. 10. C. de bonis, que liberis. quamvis enim num. 9. asseueret contrariam esse veriorum, ait tamen num. 10. hanc esse benigniorem, & communiorem sequendam. Paulus l. ex repudiatione. num. 2. ff. de fideicommiss. idem Alex. l. si quis mihi. §. seruus. n. 3. ff. de acquir. hered. & l. legatum. num. 2. ff. de legat. 1. & l. 1. §. per seruum. num. 13. ff. de acquir. possess. Romanus l. si quis heres. §. neque filium. nu. 11. ff. de acquir. hered. Ruiuus conf. 204. nu. 10. vol. 1. Felinus inter eadem consilia, conf. 206. sine. Angelus §. alienus. et 2. num. 10. insit. de hered. insititend. & insit. de vulgari. in princ. nu. 36. Vdalicus Zazius de substitut. c. 1. num. 10. (habetur tomo 8. tractatum. p. 1.) Baldus de Vbaldis de substitut. vbi de vulgari. num. 14. (habetur eodem tom.) Angelus de Gambaleonibus de testament. gloss. 84. num. 8. (habetur eodem tom.) Rolandinus de testament. rubr. 23. num. 18. (habetur eodem tom.) Nicolaus de Vbaldis de success. ab intestato. vbi de success. regularium. p. 2. num. 4. (habetur eodem tom.) Polycus tractatus de substitut. vbi de vulgari. quest. 4. principali. num. 50. (habetur eodem tom.) Redoanus de spoliis ecclesiasticis. quest. 8. in princ. num. 62. (habetur tomo 14. tract. 4.) Greg. Lopez l. 1. gloss. penult. tit. 6. p. 6. Thomas Calanchus repetit. l. 1. nu. 37. ff. de vulgari. Decisio Capelle Tholofane 226. num. 2. & 3. Villalobos in suis communibus opinionibus. littera M. verb. monachus. num. 187. Vincentius de Franchis decis. 40. Neapolitan. sine. Hondedeus conf. 94. num. 18. vol. 1. Anton. Cucus lib. 3. inst. moral. tom. 1. num. 108. Gama decis. 308. in causa monasterij. num. 1. Riminaldus iunior conf. 341. num. 27. vol. 3. Caualecanus decis. 1. num. 50. p. 3. Tapia d. auth. ingressi. verb. ipso ingressu. in princ. num. 94. Beneuentus lib. de mercatura. tract. de adiecto. p. 3. num. 38. Spino specul. testament. gloss. 12. principali. num. 19. & 20. Lælius Zecchius de Repub. ecclesiastic. tit. de regular. cap. 3. num. 14. ampliat. 9. Molina tomo 1. de iust. disp. 140. col. 8. vers. non solum bona. Manuel quest. regular. tomo 2. q. 77. art. 1. Leonardus lib. 2. de iust. c. 41. dub. 11. num. 87. Emmanuel Sæ summa. verb. religio. num. 27. Gratius 2. p. decis. lib. 3. c. 19. num. 74.

41 Siue tamen priorem, siue posteriorem sententiam sequamur, integrum est monasterio pœnis compellere monachum ad illam hereditatem adendum, sicut test alia monasterio vitia illi præcipere compelli. Atque ita fatetur Speculator tit. de statu monachorum §. unico. num. 12. q. 8. Fulgof. l. final. §. hoc etiam cognitum. num. 3. C. de Episcop. & cleric. Villalobos in suis communibus littera M. verb. monachus. num. 187. Spino specul. testament. gloss. 12. principali. num. 19. Quod immerito reprobat Tapia d. authen. ingressi. verb. ipso ingressu. in princ. nu. 4. dicens inutile fore coactionem, cum solus Abbas possit adire. Cæterum dicendum esse esse vitiosum

num, gratiã vitandi lites, quæ suboriri possunt ex diuerſitate opinionum relata, an sit necessaria ipsa monachi aditio, vt acquirat monasterium.

Secundò hæreditatem monacho delatam, ipſo inuito repudiare dicitur, integrum quoque esse Abbati repudiare hæreditatem monacho delatam, ipſo inuito. Sicut enim in adendum non pendet à voluntate monachi, ita nec in repudiando. Atque ita docent Alex. alij citatis l. 1. in princ. num. 24. ff. de vulgari. Cynus l. finali. num. 7. C. de Episcop. & cler. & ibi Iacobus de arena nu. 4. Salycetius ibi. §. hoc etiam cognitum. num. 3. Felinus c. in presentia. num. 57. q. 10. de probat. Guillelmus Benedict. c. Raynuius. verb. si absque liberis. et 2. vbi de vulgari. num. 86. Caualecanus decis. 1. num. 52. p. 3. Verum autem exigatur consensus monasterij ad hanc repudiationem, an lat sit solius Prælati, diximus supra.

Tertiò deducitur, monacho factò amente aut hereditatis delationem, posse monasterium eam delatam adire. Ita docet Bald. l. final. §. hoc etiam nu. 7. C. de Episcop. & cleric. Idque probat, quia etsi fit peculiare dubium in hereditate delata, in qua filius non est suus heres, quia lex non defecti ei pleno iure, nisi ad sanam mentem reuertatur. l. fin. ff. de curatore furios. at sicut ibi potest adire per curatorem; sic in hoc casu per monasterium. Sed adhuc potest probari retenta nostra sententia explicata num. 37. dicente immediatè deſerri monasterio, nulla monachi aditione petita.

Quarò deducitur, quid in ea quæſtione dicendum sit, an monacho mortuo post delatam, nondum tamen aditam hereditatem, sit integrum monasterio illam adire, an potius præferatur illi substitutus, & alij heredes? Quidam dicunt id non esse integrum monasterio, sed præferri substitutum, & alios heredes. Ducuntur, quia esto in hac acquisitione æquiparetur monachus filiofamilias, vt diximus numero 41. in 2. ratione, eo quod id est suo monasterio vitiosus; at per filium non transmittitur hereditas nondum adita, nisi suorum ascendentium, vel nisi infans sit. l. si infans. C. de iure delib. Quod si velis eum comparari seruo, nequit seruo mortuo dominus adire. l. 3. C. de hered. inst. Si est ergo speciale in hereditate ascendentium, erit in contrarium ius commune in aliorum. Secundò, quia in tantum hereditas deseruit monasterio nomine monachi, in quantum monachus non habet velle, sed eius velle est monasterij. At hoc durat monacho superſtite, ac vitata eius finitur voluntas. c. si gratiosè. de rescriptis. in 6. Et ideo hanc sententiam sustinet Bart. l. si potest. 2. 4. n. 13. ff. de acquir. hered. & l. 1. in princ. num. 23. & 24. ff. de vulgari. & ibi Ripa num. 154. & Bartholom. Socinus ibi. num. 25. cum quibusdam limitationibus num. sequenti referendis, dicens in puncto iuris esse hoc verius, & contrarium obtinendum in practica tanquam communis. Cynus l. fin. num. 8. C. de Episcop. & cleric. & ibi Albericus num. 7. & ibi Fulgofius §. hoc etiam cognitum. num. 2. Salycetius eodem §. num. 3. Aretinus c. in presentia. num. 95. de probat. & ibi Bellamera num. 28. & in hanc partem inclinat Bald. §. hoc etiam cognitum. numero 6. quamvis indecisam relinquat. Thomas Calanchus in repetit. l. 1. num. 37. ff. de vulgari. Menchaca de success. creatione. lib. 3. §. 21. num. 251. & hanc partem dicit seruandam in terris Imperij; secus in terris Ecclesiæ. Angelus insitit. de vulgari. in princ. num. 37.

Hanc sententiam temperant Doctores, nisi sit hereditatem, illam quippe transmittit in monasterium monachus obiens ante aditionem. Sic Bart. ea l. 1. in princ. num. 24. Cynus, Bald. Socinus, Albericus, Iacobus de arena, Fulgof. Salycetius, & Bellamera allegati num. prece. Bertrandus conf. 79. ad fin. vol. 4. Aretinus eo casu in presentia. numero 92. & 93. limitans quando est hereditas ascendentium ex linea paterna. Nam num. 94. potius inclinat in eam partem, vt secus sit in hereditate ascendentium ex linea materna. Quamvis in hoc casu dubitet Angelus eadem l. 1. verb. substitut. numero 4. Alij

46 Alij sic distinguunt. Si monachus ignorauit hereditatem sibi delatam, nil monasterio nocet, si eo viuentè adita non sit. Quia etsi ex l. ignorantiam. C. de iure delib. certum sit in hoc euentu hereditatem non aditam minimè transmitti ad heredes: at monasterium non habet ius ad eam iure transmissionis, sed eam petit tantquam sibi acquisitam monacho viuentè; cum enim omnia monachi iura sint translata in monasterium, est quoque translatum ius acquisitionis monacho in hereditatem sibi viuentè delatam. Si verò sciuit, & ante aditionem obit anno nondum elapſo, habet monasterium tempus annale ad adendum, iuxta l. cum antiquioribus. C. de iure delib. Si verò anno elapſo, excluditur monasterium. Hanc sententiam sustinet Andre. Fachineus in suis controuersis iuris. lib. 6. c. 18. vers. ego ad propositum. Et eam limitationem, vt, si intra annum sciens delationem hereditatis, nec adiens decessit, detur annus deliberandi monasterio, vt post aditè, tenet etiam Bartholom. Socinus l. 1. n. 24. ff. de vulgari. addens etiam nec nocere monasterio religioſum nõ adiuſſe, quando malitiosè neglectis adire, quia tunc talis negligentia habetur pro repudiatione, & sic poterit monasterium adire, quasi nolente monacho.

47 At multo probabilius est, posse monasterium eam hereditatè adire mortuo monacho, ac ita excludi substitutum, ac alios heredes. Ducor, quia monasterium non inuitur iure transmissionis, sed eo quod monachus professione ipsa omnia sua voluntatè, & omnia sua iura in monasterium tranſiit, adeo quod ex tunc non sibi, sed monasterio deseruit, immediatè hereditas, nec ius adendum sibi, sed monasterio competit, vt num. 37. probauimus: ergo ius hoc monasterio iam quæſitum non extinguitur monachi morte. Quare in hoc casu nec filiofamilias, nec seruo æquiparatur monachus quoad acquisitionem, quia vt num. 41. diximus in hac æquiparatione attenditur solus monasterij fauor; at vtrius æquiparetur in hoc casu, cedit in monasterij dampnum. Nec obſtat monachi voluntatem cessare per eius mortem, quia ante eius mortem est delata monasterio hereditas, & ius hoc adendum acquisitionum. Et ex hoc soluuntur contrariorum rationes. Et ideo hanc sententiam sustinet Alexand. l. 1. in princ. num. 26. sine. ff. de vulgari. & ibi Alciatus n. 9. Imola n. 6. Ioan. Andre. cap. in presentia. num. 23. de probat. & ibi Anton. num. 28. Anchar. n. 18. Abbas n. 77. Berotius n. 559. Felinus l. 1. n. 10. Vincentius Godemius ibi. addit. ad Aretinum n. 86. littera A. Angelus §. alienus. et 2. n. 11. insit. de hered. insititend. idem Berotius c. Raynuius. n. 391. de testamentis. & ibi Ananias n. 52. & ibi Guillelmus Benedictus verb. si absque liberis moueretur. et 2. vbi de vulgari. n. 91. Nicolaus de Vbaldis de success. regular. p. 2. n. 5. (habetur 8. tomo tractatum. p. 1.) Rolandinus de testament. rubr. 23. n. 19. sine. (habetur eodem tom.) Angelus de Gambaleonibus de testament. gloss. 84. n. 7. (habetur eodem tom.) Redoanus de spoliis ecclesiasticis. q. 8. in princ. n. 63. (habetur tomo 14. tract. 4.) Couar. c. l. n. 21. de testament. Petrus Caballus conf. 175. n. 2. vol. 1. Spino specul. testament. gloss. 12. principali. n. 17. & duplici sequenti. Antonius Cucus lib. 3. inst. maior. tit. 1. n. 107. & 108. Caualecanus decis. 1. n. 50. p. 3. Lælius Zecchius de Repub. ecclesiastic. tit. de regular. c. 3. n. 14. ampliat. 9. Tapia d. authen. ingressi. verb. ipso ingressu. in princ. n. 96. C. de sacros. Eccles. Chriltophorus de leges sibi l. 6. scholio unico. num. 14. Molina tomo 1. de iustitia. disputatione 149. columna 8. vers. non solum bona. Manuel quest. regular. tomo 2. quæſtione 77. art. 1. Leonardus libro 2. de iustitia. cap. 41. dub. 11. num. 87. Emmanuel Sæ summa. verb. religio. numero 27. Atque ex his Doctõribus explicant idem esse suæ hereditas illa sit ascendentium, siue cuiusvis extranei, quod probat ratio, cui hæc sententia inuitur, Antonius, Ioannes Andreas, Imola, Berotius, Angelus, Guillelmus Benedictus, Couar. Nicolaus de Vbaldis, Rolandinus, Angelus de Gambaleo. Summe Th. Sanchez, pars 1. l. l.

nibus, Redoanus numero 64. & quamvis cæteri id non explicent, idem clarè sentiunt, cum indultè loquantur.

Nec audiendus est Imola l. 1. num. 6. ff. de vulgari. hoc temperans, dummodo hereditas illa non sit repudiata à monacho adhuc superſtite. Quippe dicendum est nil referre hanc repudiationem, vt bene ait Berotius cap. Raynuius. num. 391. de testament. quia ea repudiatio nil officit iuri monasterij, & proſus irrita est, vt diximus num. 37. & 38.

Sed superest difficultas, an amplectendum primam opinionem, vt monacho ante aditam hereditatem mortuo, nequeat monasterium adire, competat monasterio remedium restitutionis petendæ, vt sic hereditatem illam via restitutionis adipiscatur? Aretinus cap. in presentia. num. vltim. de probat. dicit dubium sibi esse hoc remedium: quod textus l. Panthonijs. ff. de acquir. heredit. cui contrarij inuitur, loquitur casu, quo heredi inerat ante mortem iusta aliqua non adendum causa, vt minor ætas, vel absentia, quæ in hoc euentu non reperitur. Secundò, quia læſio lucri cessantis dicitur fortuna contingisse per mortem monachi ante aditionem: dampnum autem hoc casu, & fortuna contingens non præbet huius restitutionis ius. l. vltim. §. sciendum. ff. de minoribus. Idem restitutionis remedium negat in hoc casu Couar. cap. 1. numero 1. vers. quod velis. de testament. quamvis illud admittat casu, quo delata, & non adita hereditate tranſit monachus ad aliud monasterium.

Cæterum verus est, id remedium restitutionis in integrum competere monasterio, argum. d. l. Panthonijs. cum ibi notatis. ff. de acquir. hered. quia in hac aditionis omissione non consideratur sola monachi defecti persona, qui debebat adire, sed etiam negligentia Abbatis, qui monachum coacturus erat adire, & aditioni consensum præſtiturus. Quare monasterium tanquam læsum ex Prælati omissione fungetur vice minoris, instar Ecclesiæ, & petet se restituat, iuxta notata cap. 1. de in integrum restitutione. in 6. Quare cum hæc læſio non confurxerit ex sola monachi morte, sed etiam ex Abbatis negligentia, non dicitur casu contingisse. Et ex his patet ad contraria. Et ideo hanc partem sustinent Albericus l. final. numero 7. C. de Episcop. & cleric. & ibi Cynus numero 8. Iacobus de arena num. 5. & ibi Fulgof. §. hoc etiam num. 3. Bartholomæus Socinus l. 1. num. 26. sine. de vulgari. Bertrandus conf. 79. ad fin. volum. 4. Bellamera cap. in presentia. numero 28. de probat. Caualecanus decis. 1. num. 51. part. 3. Fachineus in controuersis iuris etialis. lib. 6. cap. 18. vers. ego ad propositum. bene addens etiam restitutionis petitionem debere esse intra quadriennium, vt expresse disponitur eodem c. 1.

Tandem dubitatur, an monacho exhæredato, aut præterito à parentibus, integrum sit monasterio querelam inofficioſi testamenti intentare, & testamentum rumpere? Angelus l. Papinianus. §. in princip. numero 2. & ibi Paulus numero 1. Fulgof. numero 3. & 4. Bald. Iason, Salycetius, quos refert, & sequitur Perez ad additione ad Secularum l. coheredi. §. cum filia. num. 71. ff. de vulgari. Gregorius Lopez l. 13. verb. no puede. tit. 13. p. 3. aiunt monacho exhæredato non cõpetere contra eius voluntatem monasterio querelam inofficioſi testamenti, quia aut monasterium comparatur filio, & tunc non habet hanc querelam; quia filio exhæredato patet caret iure huius querelæ inuito filio, vt expresse decidit c. 1. Papinianus. §. in pre. etique redditur ibi ratio, quod patri non inferatur iniuria, sed filio: aut cõparatur seruo, & tunc fortius est dicendum idem, quia querela tendit ad succedendum ab intestato. Quare sicut ad acquirendam hereditatem media persona serui, exigitur eius serui consensus, l. cum proponat. C. de heredib. inst. ita ius querelæ huius intendendæ, quod est preparatoriũ ad eam successioſam, exigitur eundem

eundem consensum. Quippe quidquid iuris est in preparatio quoad hoc, vt cui conceditur, vel denegatur preparatio, denegetur etiam, vel concedatur preparatorium, est etiam in preparatorio. I. ad rem mobilem. ff. de procuratoribus.

52 Sed iure optimo aliqui Doctores, quos tacito nomine respert Angulus ibidem, opinati sunt hoc ius querela, & rempdi testamenti competere monasterio. Quia omnia monachi iura sunt penitus in monasterium translata, & eodem modo illi insunt, quo monacho competeant: nec hereditas iam monacho, sed monasterio immediatè defertur, vt probauimus num. 22. & 37. Nec obstat fundamentum contrarium, quia, vt diximus numero 48. quando alterutri comparari monasterium esset in ipsius damnum, neutri comparatur.

53 Denum ex omnibus dictis duo inferuntur. Prius est, non sola bona, quae religiosus ante professionem habebat, de quibus nondum disposuerat, cedere religioni capaci succedendi professione emissa, sed etiam quae postea acquirunt, siue illa suis operibus, & industria, siue donatione, siue hereditaria successione, aut legato, aut quouis alio modo acquirat, quod constat ex cap. Abbates. 18. quae 2. quod omnes farentur. Quid autem quando religio est incapax, dicimus infra. Et in Societate I. s. v. dicemus etiam infra. Aduertit tamen bene Molina 1. 1. de inst. disputat. 1. 40. colum. 8. vers. non solum bona. non hoc ita accipiendum, quasi religiosus professus incapax quicquam sibi acquirat, & id postea in monasterium transeat: est enim professus incapax quicquam sibi acquirendi; sed ita vt ratione, & nomine illius professi omnia ea monasterium immediatè acquirat. Quare quod monialis fornicando acquirit, tenetur reddere monasterio, non secus ac comparata manuum labore, vt optime docet Molina 1. de iustitia. disputatio. 94. columna 9. vers. variam verb. vbi bene addit, si quid illi esset promissum, ac debitum ob fornicationem, & nondum solum, non illi, sed monasterio esse reddendum, quando periculum est fore, vt ipsa non reddat monasterio.

54 Posterior est, monacho incidente in heresim, minimè amittere monasterium bona delata ipsi monacho; quippe ea non ipsi, sed monasterio acquiruntur, vt bene docet Spino glossa 12. principali. n. 25.

CAPVT XIII.

Qualiter filii familias professi peculium siue castrense, siue quasi castrense, siue aduentitium, siue profectitium transeat in monasterium.

SVMMARIVM.

- Quae quaestiones disputanda sint. n. 1.
- Quid sit vsus, & quid vsusfructus, & quomplex sit vsus. num. 2.
- Quomplex sit vsus, & vsusfructus. n. 3.
- Vsusfructus quomodo acquiratur. n. 4.
- Quomodo extinguitur vsusfructus, & an morte domini proprietatis, an solum vsusfructuarij? Et vsusfructus est seruitus personalis, & quamuis constituitur pro aliquo, & suo herede, vel transferatur ex domini consensu, non est idem vsusfructus, sed nouus constituitur in alia persona, ad quam transit. Et vsusfructus relictus ciuitati, aut nosterio quanto tempore duret? & quando non in totum ruit vsusfructus, vel quando plures sunt vsusfructus, an uno illam perdente redeat vsus ad proprietatem. n. 5.
- Vsusfructus legatus, donec Titius ad vigesimum quintum annum peruenierit, vel ad sanam mentem redierit, vel uxorem an extinguatur morte Titij ante illam aetatem, vel

ante reditum ad sanam mentem, vel ante nuptias? Et quid de vsusfructu legato uxori, si vidualiter vixerit, & si transierit ad secundas nuptias Titio, an ea defuncta ante eum transiit. ff. Titij. n. 6.

An vsusfructus legatus Titio decennio, & postea Sempronio, debeatur statim Sempronio, si Titius ante id decennium obierit? n. 7.

An vsusfructus relictus uxori, si castè, & vidualiter vixerit, & post eius mortem Titio, debeatur Titio uxore nubente, nec expectanda sit eius mors? n. 8.

An vsusfructus ad certum tempus constitutus finiatur morte vsusfructuarij ante id tempus contingente? referunt quaedam sententia. n. 9.

Explicatur sententia auctoritatis, & an legata alimenta ad quinquaginta annos extinguantur morte aetate contingente? & textus l. vxori. 35. ff. de vsusfructu legato. n. 10.

Quid distet inter vsusfructum, & commodum eius? referunt quaedam sententia. n. 11.

Explicatur sententia auctoritatis. n. 12.

An vsusfructus, aut actio ad eum alienari possit? referuntur duae sententia. n. 13. & 14.

Explicatur sententia auctoritatis, & respondetur contrariis. numero 15.

An possit vsusfructus locari, aut hypotheca subici? numero 16.

An vendita proprietate per vsusfructuariam, vel ipso vsusfructu, censatur vendita sola commoditas, et actus valeat, & quando censatur ius vsusfructus venditum, & sic non valeat venditum, aut cessio. n. 17.

Commoditas vsusfructus in alium translata, an expirat morte transferentis, an potius eius in quem transferitur? numero 18.

Quid si vsusfructus transferatur de consensu domini proprietatis, siue prius illi traditus sit, siue solum actionem ad illum habuerit, an pereat morte cedentis, an solum cessionarij? numero 19.

An vsusfructuarius vendens, vel transferens vsusfructum, amittat eo ipso illum? referunt duplex sententia. num. 20. & 21.

Explicatur sententia auctoritatis. n. 22.

PLENVS huius disputationis intellectus petit aliquantulum naturae vsusfructus, atque peculi à clericis acquisiti declarationem, vt inde constet, qualiter vsusfructus à monacho ante professionem acquisitus possit ad monasterium pertinere, & quale peculium sit acquisitum à monacho ante professionem: id enim ex acquisito à clerico indagandum est. Et ideo quintuplex quaestio petraçtanda est. Prima, de vsusfructus translatione in alium. Secunda, de qualitate peculi acquisiti à clerico. Tertia, de translatione peculi filii familias in monasterium tam quoad proprietatem, quam quoad vsusfructum. Quarta, de vsusfructu quocumque praeter paternum competente monacho ante professionem, vel post professionem ei relicto, qualiter transferri possit in monasterium. Vltima, de peculio paterno in aduentitia filij bona, an per professionem patris amittatur, an potius transeat in monasterium?

QVAESTIO prima. An vsusfructus ita vsusfructuarij personae inheret, vt transferri in alium minime possit? & eo ipso quod transferatur, extingatur peculiariter in re quaedam breuiter supponenda sunt, & deinde ad difficultates progressum faciemus. Est ergo supponendum, vsusfructum sic definitur in l. 1. ff. de vsusfructu, & quemadmodum quis eo utatur, & institui eodem tit. in principio. Est ius vtendi, & fruendi aliena re, salua illius substantia. Quare in hoc distinguitur ab vsu: vsus enim est, vt in l. de vsu, & habitatione, in principio, ius dumtaxat vtendi aliena re, salua

salua eius substantia. Est enim duplex vsus; quidam factus, qui est ipse vtendi actus, vt equitatio dicitur vsus equi: alter autem iuris, qui est ius vtendi, perseueratque cessante illo vsu. Quia autè vsus, & vsusfructus conueniant in hoc, quod sunt ius vtendi re aliena, discrepent tamen, quod vsus fit ius vtendi illa, non autem fruendi: quare ille, cui conceditur vsus, non plus habet, quam id, quod opus est, vt neque desit aliquid, neque abundet ad vitam necessaria pro cuiuscuque dignitate; & ita nec licet ei vsum vendere, nec locare, nec gratis transferre in alium. in l. de vsu, & habitatione, in princ. l. plenum. l. 2. s. ff. de vsu, & habitatione. & l. 1. & 2. ff. eodem tit. l. si alij. 4. s. ff. de vsusfructu. l. regia. 20. & 21. tit. 1. 3. parte 3. vsusfructus autem importat non solum ius vtendi re, sed etiam fruendi illa: quare amplectitur quodquidquid emolumentum ex re illa percipi potest. Quare habens vsusfructum potest fructibus illis in quocumque vsu, & in quacumque quantitate uti, & illos omnino alienare. Quam differentiam aliis citatis optime tradit Castillo lib. 1. de vsusfructu. cap. 28. & multis sequentibus.

5 Est autem duplex vsus, & duplex vsusfructus: quidam est casualis, quidam autem formalis. Casualis est, quia in ipsomet rei dominio est, nempe ius vtendi, & fruendi re, quod illius dominus habet in illa. Dicitur autem casualis, quod dominum rei sit illius causa. Alter autem est formalis, qui nempe est in aliena persona, & sic separatus rei dominio. Quam distinctionem tradunt multi quos refert, & sequitur Barbosa textus allegans l. vsusfructu. § 8. num. 1. ff. soluto matrimonio. & lausilem Castillo libro 1. de vsusfructu. 1000. cap. 1. eam defendit contra nonnullos eam impugnantes. vsusfructus autem casualis non dicitur proprie vsusfructus, sed sic tantum proprie appellatur vsusfructus formalis.

4 Hic autem vsusfructus formalis duobus modis in genere constituitur, nempe lege, aut priuata hominis dispositione; ille dicitur legalis, qualis est, qui legibus conceditur patri in aduentitia filij bona: hic autem dicitur conuenientialis, quamuis non semper conuenientem, seu pacto, sed interdum vltima voluntate, donatione, venditione, permutatione, aut alio contractu constituitur. Sic habetur in l. de vsusfructu. §. vsusfructu.

5 Finitur etiam hic formalis vsusfructus diuersis modis, sed qui ad rem presentem faciunt, sunt duo. Prior est, quando ad certum tempus constituitur, & illud elapsum est. Posterior, quando vsusfructuarius naturaliter moritur; tunc enim extinguitur vsusfructus, & redit ad proprietatem dominum. §. fin. in l. de vsusfructu. Quare, vt vsusfructus finitur, non attenditur mors domini proprietatis, sed solius vsusfructuarij mors, vt expresse decidit l. si patri. 3. C. de vsusfructu. Cuius ratio est, quod vsusfructus sit seruitus personalis. l. 1. s. ff. de vsu, & vsusfructu. Et ob id eius duratio non pendet à vita domini rei, sed à sola vsusfructuarij vita, quae extincta, extinguitur quoque vsusfructus. Atque adeo est personalis vsusfructus, vt si ille concedatur alicui pro se, & pro suo herede, extinguitur morte prioris vsusfructuarij, & ratione stipulationis constituetur nouus vsusfructus in persona heredis. l. stipulatio. §. sed esse quis. ff. de verborum obligat. & l. qui vsusfructum. 43. §. 1. ff. de vsusfructu. Similiter si dominus proprietatis consentiat vsusfructum in alium concedere, vt potest iuxta textum l. vsusfructu. §. 2. ff. soluto matrimonio. non idem vsusfructus videbitur translatum, sed potius nouus constituitur in persona illius, in quem voluntate domini translatus est. Quippe fingitur prior translatus à domino, & breui manu per dominum constituitur de nouo in cessionarij persona. Quare non amplius pendet ex vita personae transferentis, in cuius persona est per translationem extinctus, sed ex sola Summa Tho. Sanchez pars 1. l. 1.

vita cessionarij, cuius morte extinguitur; vt haec omnia citatis Bartolo, & aliis tradit Barbosa d. l. vsusfructu. num. 1. & Anton. Gomez tom. 2. variarum. cap. 15. num. 15. Pinello l. 1. part. 3. num. 40. vers. sed dic super. C. de boni matris. Quod si vsusfructus alicui monasterio, Ecclesiae, aut communitati relinquatur sine temporis praefinitione, durat centum annis, quia is finis est vite longae hominis. Atque ita decidit l. an vsusfructus. ff. de vsusfructu. & l. regia. 26. tit. 31. parte 3. Quod autem diximus redire vsusfructum extinctum ad dominum proprietatis, intelligitur, si totus vsusfructus extinctus sit, vt constat ex §. final. ad fin. in l. de vsusfructu, ibi. Cum autem finitus fuerit totus vsusfructus, reuertitur ad proprietatem. vbi Glossa finalis ab omnibus recepta ait, donec Titius ad vigesimum quintum annum perueniret, indicaret quilibet Titio mortuo ante eam aetatem statim extingui vsusfructum, quasi conditio expleri non possit, & sic extingendo illi vsusfructui appositum sit tempus vite Titij ante vigesimum quintum annum decedentis, aut si ad illud accesserit ea aetas. Similiter indicaret quilibet sanam mentem redierit, vel donec Titia nubat, extingui morte Titij ad sanam mentem non restituti, vel Titia nondum in matrimonio collocata, quasi iam conditio impleri nequeat, & sic tempus finiendo vsusfructui designatum transferretur: sed in neutro casu finiri vsusfructum, at in priori expectandum esse tempus, quod deerat ad vigesimum quintum annum explendum; in posteriori autem totum vite vsusfructuarij tempus, vt cesset vsusfructus, est certissimum: quia verumque expresse diffinitur l. ambiguitatem. 10. C. de vsusfructu, & prioris casus redditur in textu ratio his verbis, neque enim ad vitam hominis respicit, sed ad certa curricula. Vnde, vt optime tradunt Paulus ibi numero 2. & ibi Salycetus numero 1. fin. notab. 2. haec verba (donec Titius perueniret ad talem aetatem) non constituunt conditionem extinguentem per Titij mortem, nec etiam conditionem suspensentem. Posterioris autem casus reddit rationem ille textus his verbis: Cum enim possit esse etiam vsus ad omne vite tempus vsusfructuarij non ad mentem venire finientem, vel conditionem impleri, humanissimum est ad vitam eorum vsusfructum extendi. Quomodo autem etiam si decesserit vsusfructuarius ante impletam conditionem, vel facerem finitus extinguitur vsusfructus: ita humanum est extendi eum in vsusfructuarij vitam, esse ante decesserit prioris, vel alia conditio defecerit. Vbi Paulus numero 6. opponit videtur contrarium, cum terminus furoris sit mors, & sic videatur defecta conditio. Et respondet, sicut post mortem nemo est furiosus, ita & tunc neminem esse sanae mentis; atque ita non existeret conditionem directè contrariam legato; sed extitisse conditionem nihil ad legatum conferentem. At huic decideri non videtur ob stare l. vxori. 31. ff. de vsusfructu legato. sed huic satisfiet numero 10. Quare optime Gallicus de verborum significatione. lib. 9. cap. 14. per totum, & Castillo lib. 1. de vsusfructu. cap. 62. numero 11. defendit. Inuersus Alciatum, vsusfructum relictum uxori si viua permanferit, & si ad secundas nuptias transferretur, Titio, deberi Titio uxore defuncta ante translationem ad secundas nuptias: quod probat praedicta, quibusdum ambigui uerba decisio.